

Дистанційні навчальні курси під час карантину: тенденції та психологічні можливості

Карантин, викликаний пандемією коронавірусу, створив відносно сприятливий контекст для самонавчання для психологічної роботи. Інтернет-тренінги навчальної, психологічної та змішаної спрямованостей стали більш затребуваними в суспільстві, а їх здійснення отримало нові ресурси – перш за все, пов'язані з наявністю в індивідуумів вільного часу та зростанням вмотивованості до психологічних змін, самонавчання та саморозвитку.

В лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, як в одному з провідних в Україні центрів з розробки та впровадження дистанційних навчальних курсів, під час досліджень, розробки та здійснення інтернет-тренінгів, у останніх були виявлені певні тенденції та психологічні потенціали, зокрема такі, що пов'язані з контекстом карантину.

1. Один з базових трендів інформаційного суспільства у навчальній сфері – активне формування додаткових ресурсів для навчання, для особистісного та інтелектуального розвитку (тобто для навчання поза межами стандартної вищої та середньої освіти), з опорою на психологічну специфіку та потенціали кожного учасника навчального процесу. Карантин, викликаний епідемією коронавірусу, створив контекст, в якому ці додаткові ресурси розвитку, на відміну від основної освіти, актуалізувалися та вийшли на перший план.

2. Через карантин та викликану ним зміну провідних діяльностей, у значної кількості людей з'явилося більше часу на інтелектуальний саморозвиток і дистанційне навчання. Що ще важливіше, реєструється більше вмотивованих індивідуумів, які зацікавлені в навчанні та розвитку на інтернет-тренінгах. Пояснення, на нашу думку, полягає в тому, що карантин, зміна діяльностей та соціальна ізоляція створили умови, в яких потреби в психологічних змінах та саморозвитку загострилися.

3. На відміну від індивідуального психологічного консультування у мережі, інтернет-тренінги надають контекст для здійснення більш широких соціальних контактів, спілкування з різними людьми, залучення у групову динаміку та її створення. Під час карантину це особливо актуально через дефіцит спілкування, тим більше що у деяких людей може навіть розвиватися відчуття самотності – групова форма роботи, зазвичай, показана таким людям.

4. З допомогою інтернет-тренінгів можливо: розвивати мислення та розкривати інтелектуальні потенціали (що особливо актуально під час пандемії та карантину, коли індивідууми часто перебувають у стані стресу, невизначеності, стикаються з панічними настроями, фейками, перевіреними чутками, масовим навіюванням тощо); формувати ясні цілі, які мотивують на своє досягнення (що

є основою ефективного мислення та діяльності); розробляти та корегувати індивідуальні схеми досягнення бажаних результатів (оскільки під час епідемії цілі могли змінитися, або змінитися способи їх досягнення); проводити оптимізацію комунікативних та емоційних патернів (має підвищену актуальність через перебування індивідуумів в нових, часто стресових для себе умовах); залучати у групову динаміку, що інтенсифікує процеси психологічного впливу; збирати та використовувати від учасників персональний зворотний зв'язок; в деяких випадках створювати комунікативний контекст, що є наближеним до т.зв. «звичайного», позакомп'ютерного спілкування (для цього використовуються інтернет-месенджери та інтернет-платформи, що дозволяють здійснювати відеозв'язок); комплексно поєднувати, з одного боку, автоматизацію процесів збору та обробки даних від користувачів навчальної системи, проходження ними вправ та етапів, тестування тощо, з іншого – залучення ведучого та тьюторів у навчальний процес, індивідуальний психологічний аналіз учасників і ситуацій, персональне спілкування; можливо використовувати інтернет-тренінги комплексно з іншими навчально-психологічними технологіями, наприклад, в контексті позавіртуального тренінгового курсу або серії семінарів, або ж як незалежну технологію; можливо використовувати інтернет-тренінги не тільки як інструмент репрезентації віртуального освітнього простору, але і як інструмент його створення та розвитку.

5. Для організації та здійснення дистанційного навчання у форматі інтернет-тренінгів, в якості технологічних платформ, рекомендовано використовувати модульну систему управління навчальними курсами Moodle, соціальну мережу Facebook, інтернет-месенджери (особливо такі, що підтримують відео-зв'язок) та інший інструментарій.

На навчальній платформі лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України є можливість більш детально ознайомитися з розробленими інтернет-тренінгами – за електронною адресою <http://moodle.newlearning.org.ua>. Це «Інтелектуально-творчий тренінг дорослих», «Інтелектуальний тренінг для людей похилого віку», «Досвід проектування», «Тренінг комунікативної компетентності та успішного спілкування», «Тренінг суб'єктної активності у розв'язанні конфліктів» і «Тренінг розвитку суб'єктної активності дорослих користувачів соціальних мереж».